

yatında bir yükseliş bile var: çocuk ve gençler için (erişkinler için de) eğlendirici nitelikte “medya içi kitap” örneklerinin baskı sayısı çok yüksek; kitap “iletişim araçlarıyla birlikte çocukluğun en önemli yoldaşdır.” (Hürliemann 1995,11), aynı şey gençlik için de geçerli, özellikle de başta gelen görsel işitsel iletişim araçları kitabı paralel medya olarak kullandıkları için. Bu gelişmeye bakarak, kanımca bambaşka bir soru sormamız gerekiyor: Multimedyal ağın önemli bir parçası olup görsel-işitsel (bazen de müzikle ilgili) eğlence tarzlarına katkıda bulunan çocuk ve gençlik edebiyatı, kültürel bağımsızlığını ne derecede isteyebilir?²

Az önceki soruyu şöyle de sorabiliriz: Betimlediğimiz bu işlev değişimi, çocuk ve gençlik edebiyatında bir sistem değişimi, statü değişimi de getirecek mi aynı zamanda? Yanıt iki taraflı: Hem evet, hem hayır. Çocuk ve gençlik edebiyatı tümüyle görsel-işitsel eğlence arzlarına araç olmayacak. Ama tabii geniş bir kitle eğlence aracı olmaya çalıştığı yerde, giderek daha fazla bu niteliğe bürünecek. Bu durumda da kültürel bağımsızlığını yitirecek. Bu durumda çocuk ve gençlik edebiyatı “multimedyal bir çocuk (ve gençlik) kültürünün bir parçasından ibarettir” denebilir (Heidtmann 1996, 14). Bunu peşinen bir düzey düşmesi olarak nitelendiremeyiz, tıpkı kültürel bağımsızlığın da bir nitelik göstergesi sayılamayacağı gibi. İlk olarak burada bir sistem değişimi aynı zamanda bir işlev değişimi, çocuk ve gençlik edebiyatı metinlerinin kullanım biçiminde bir değişim yaşanıyor. Çocuk ve gençlik edebiyatının medya içi kitap örnekleri artık (yalnızca) çocuk ve gençlik edebiyatı sisteminin değil, görsel, işitsel medyanın kültürel eylem sisteminin (de) bir parçasıdır, onun bir alt sistemi olarak. Kullanım açısından bakıldığında bu kitap türü görsel-işitsel medya alımlamasının bir parçası olarak kabul edilebilir. Yukardaki cümleyi parantezli veya parantezsiz okuyarak elde edilecek çift anlamlılığın nedeni, bu tür kitapların bütün olarak nereye ait olduğunun kesinleşmemesindedir. Bir bölümü tamamen görsel-işitsel araçlar bölümüne aitken, başka bir bölümü

²Çocuk ve gençlik edebiyatının birincil işlevini okumayı teşvik eden bir araç olarak görürsek, bu soru önemini bir parça yitirir. Eğer amaç gerçekten buysa, bağımsız bir edebiyatın kolay kolay ulaşamayacağı bir olanağa kavuşulur ve böyle bir edebiyat, ancak eğlence arzlarının ulaştığı yüksek sayıda tüketiciye hitap eden, diğer eğlence arzlarının yanında paralel araç olarak bir işleve bürünecektir. Popüler görsel-işitsel eğlence arzlarının hedef kitlesi (alıcıları) kitap medyasındakinden şüphesiz çok daha geniş. Çocuk ve gençlik edebiyatının medya içi örnekleri, bana öyle geliyor ki, daha çok yatay eksende, yani alışılmış kitap okuyucu kitlesinin ötesine gidebilecek mükemmel bir araç olacak. (bkz. Heidtmann 1997b). Merkezi Mainz'taki Okuma Vakfı bunun farkına varıp, bu tür ürünlerin odakta olduğu kampanyalar düzenledi.